

acceptere den noget vage afgrænsning af sindslidelsesbegrebet i forslaget § 10; når ægteskabsudvalget alligevel kunne acceptere forslaget, skyldtes det de foreslåede ændringer af omstødelesreglerne, hvorefter det offentlige adgang til at kræve et ægteskab, der er indgået uden dispensation efter § 10, helt ophæves.

6. Som anført i besvarelsen af udvalgets spørgsmål 2 har justitsministeriet ved skrivelse af 9. december 1968 nedsat et udvalg, hvis opgave det er at overveje, i hvilket omfang adgangen for sindssyge og åndssvage til at indgå ægteskab fortsat bør være betinget af særlig tilladelse. Det er klart, at dette udvalg under sit arbejde må overveje også spørgsmålet om, hvorledes man bør afgrænse sindssygdomsbegrebet, hvis kravet om tilladelse til indgåelse af ægteskab skal opretholdes. Foreløbig bør man efter justitsministeriets opfattelse opretholde den gældende afgrænsning, som ikke i praksis har givet anledning til vanskeligheder.

Spørgsmål 3:

Da man ifølge bemærkningerne til lovforslagets § 10 (s. 10) fortsat vil „lægge betydelig vægt på, om der er udsigt til, at ægtefællerne vil få børn eller ej“ ved behandlingen af ansøgninger om ægteskabstilladelse, og da de pågældende vil få vejledning om udsigten til, at et afslag kan ændres, såfremt sterilisation foretages, vil det da ikke være mere åbent at opretholde bestemmelsen i nugældende lovs § 10, hvorefter tilladelse til indgåelse af ægteskab kan betinges af, at den pågældende underkaster sig sterilisation?

Svar:

1. Efter den gældende ægteskabslov § 10, stk. 3, kan tilladelsen til bl. a. sindssyges og åndssvages ægteskab betinges af, at de pågældende lader sig underkaste sterilisation (ufrugtbargørelse) i overensstemmelse med nærmere angivne bestemmelser herom.

Det følger af denne henvisning, at sterilisation kun kan gennemføres, såfremt betingelserne herfor efter lovgivningen om sterilisation er opfyldt.

2. I betænkning om ændring af § 10 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (nr. 263/60) foreslås følgende formulering af § 10, stk. 2:

„Tilladelsen kan betinges af, at den pågældende underkaster sig sterilisation i overensstemmelse med de herom gældende regler.“

3. Denne bestemmelse var optaget som § 10, stk. 2, i ægteskabsudvalgets lovudkast.

4. Under folketingets behandling af det som lov nr. 234 af 3. juni 1967 gennemførte forslag til lov om sterilisation og kastration rettede „Landsforeningen Evnesvages Vel“ henvendelse til folketingsudvalget. Man gav bl. a. udtryk for, at man med den hidtidige praksis i ægteskabssager kunne øve pression i sterilisationssager, således at frivilligheden blev af mere formel end reel art. Også ordførerne omtalte ægteskabslovens § 10, jfr. således Diderichsen (folketingstidende 1966-67, sp. 938) og Niels Helveg Petersen (sp. 4506).

5. På baggrund heraf har man ved udarbejdelsen af ægteskabslovforslaget overvejet i justitsministeriet, om bestemmelsen om sterilisation burde bevares som foreslået af ægteskabsudvalget. Som det er anført i bemærkningerne til lovforslaget s. 10 kan der rejses tvivl om, hvorvidt bestemmelsen er i fuld overensstemmelse med det frivillighedsprincip, som har fundet udtryk i loven om sterilisation og kastration.

På den anden side er det klart, at spørgsmålet om, hvorvidt en åndssvag, der ansøger om tilladelse til indgåelse af ægteskab, kan vente at få børn, kan være af betydning for den bedømmelse af den pågældendes mulighed for at kunne klare et ægteskab, som justitsministeriet må foretage på grundlag af erklæringer fra forsørgsmyndighederne og retslægerådet.

I de senere år har justitsministeriet kun i meget få tilfælde meddelt tilladelse til indgåelse af ægteskab på vilkår, at ansøgeren lader sig sterilisere. I en række tilfælde har man derimod til orientering for personer, hvis ansøgninger er afslået, oplyst, at ministeriet ville være villigt til at optage sagen til fornyet overvejelse, såfremt den pågældende underkaster sig sterilisationsoperation.

Til grund for anvendelsen af den sidstnævnte fremgangsmåde ligger det synspunkt, at man herved i højere grad end ved en ægteskabstilladelse, som er betinget af sterilisation, tilgodeser hensynet til, at den pågældendes afgørelse om sterilisation